

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

XXX. [i.e. XXVI.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

MARTYRIUM SANCTÆ MARTYRIS ANYSIAE, QVAE EST THESSALONICAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE: VT HABETUR 5. TOMO ALOYSII.

TEMPORE Tyranni Maximiani, puella quaedam nomine Anyfia, nobili loco nata Theffalonica, alebatur apud diuites & fideles parentes, erudita in timore Domini, magis virtutibus quam aetate proficiens. Et primum quidem parentes eam magis dogmatibus pietatis nutrire, quam lacte. Postquam autem aetate transijt puellarē, videreturque puellę grauitas & decus maius quam sperāssent, eam solidioribus disciplinis erudiebant. Illi verò cum, vt quæ bono esset ingenio prædita, facillè apprehenderet, fructus dignos disciplinis adione proferebat: cumque verè cælestes & Angelicos planè haberet spiritus, insignis pulchritudo micabat ex oculis. Magna autem ex parte domi latebat. De iuuentute verò sapissimè conquirebatur, dicens: O insidiosam aetatem, quæ aut lædit, aut læditur. Pulchra res est senectus. Hei mihi: longitudo temporis me moestitia afficit, quæ tandiū separat à cælestibus. Et vt semel dicam, nunquam intermittebat Christum vocare ad suum auxilium, & genua flectens, solum ad se pergebat lachrymis.

Inter eam autem cum parētes decessissent, accepta hereditate, cogitabat, quomodo vteretur ijs, quas habebat, diuitijs. Erant verò congesti maximi auri & argenti thesauri, amplæ possessiones, multi pecorum greges, seruorum & ancillarum multitudo innumeralis, vestis sumptuosa & magnifica, & ex auro contexta, & serica, mundus aureus, exornatus omni genere gemmarum, magnitudine resplendens & pulchritudine. Hæc videns sanctissima Anyfia, dicebat: Quomodo saluæ esse poterimus in tantis terrenis copijs? Quomodo caput draconis exuimus? Agè aduersus ipsum vtar eius inuentione. Ille quotannis se exuens, renouatur: exuamus ergo nos quoque varias diuitias. Eæ enim diuitiæ magis puniunt eos, qui illis male vtiuntur: eos, qui ipsas accumulauerunt, multant rabie immedicabili: parcos autem & illiberales suis laqueis & retibus implicant. Agrorum possessio suggerit indignationem, & insidiam vectigalium exactionem, proferens trutinas falsas & falsa pondera. Vestes docent se perperam & nequiter gerere, resouique & diffundi delictis. Torques & monilia efficiunt, vt ceruix superbè erigatur, & vt quæ laudibus trahitur, videri desideret. Agè ergo ijs piè vtamur, beato Matthæo parentes. Dominatum in eas obtineamus secundum naturam, priusquam ea dominantur nobis præter naturam: efficiar verè domina, eas sanctè administrans: simul & declinans ea, quæ ex eis oriuntur, vitia, & custodiam excogitans tutissimam, in viduarum, orphanorum & mendicorum ventrem tanquam thesaurum eas recondens. Idoneus fideiussor, Dominus vniuersorum, nõ ad duplum vsque solummodo auget sortem, sed ad cætipulum vsque cum vita æterna mihi foenus adijciat. Piè consumamus: tutò enim recipiemus. Venundatis omnibus, crucem acquiramus: Christum expediti sequamur: ipsam terram statim cum terra relinquamus, caelos cum Angelis habitemus. Fugiamus periculosam vitam, & probris plenam: & desideremus certamen, quod superat rationem. Cum ijs, quæ non patiuntur interitum, permitemus ea, in quæ cadit interitus. Maximè venerandæ sunt nuptiæ, quæ corruptionem nequaquam conciliant: permaneamus integræ: ei qui formauit, purum signum conferuamus: à reprehensione alienum Christi custodiamus signaculum. Agnoscat Dominus sigilla virginitatis: clausum inueniat hortum, cum accesserit. Præbeamus fontis fluentia minimè perturbata. Nunc cum sunt nundinae, negociemur. Persecutio & afflictio mihi gloriam concilient. Præfides & supplicia, in paradisi delicias: custodia & flagella, in Christi nuptialem thalamum introducant. Non solum sunt virorum coronæ, sed etiam mulierum.

Et hæc dicens, orabat cum lachrymis: Domine Iesu Christe, lux vera, fons immortalitatis, radix incorruptionis: qui mysterium virginitatis in vtero concepti: qui matris nomen nulla labe inquinatum custodisti: bone Domine, præsta nẽ

Ffff 3 virgi-

Decib. 30.
Cap. 1.
Patria S.
Anyfiæ.

Dolet se differri à cælestibus.

Cap. 2.

Ingentes ei à parētib; relinquuntur opes.

Seipfam hortatur ad exuendas diuitias.

περιβρατα

Hortatur seipfam ad seruandam virginitatē.

Cap. 3.
Precatio eius ad Christum.

S

SURIU

gber
November
RVIII
5

virginum chorum deferam, ne excludar thalamo: sed me refer in numerum virginum prudentum, & dignare me Domine, vt lampadem ferens, victis, que inquinari nequeunt, certaminibus glorificer. Hac cum dixisset sanctissima Anyfia, statim omnia venundedit, non tanti quanti erat vnumquodque, nec vt soler fieri in contractibus, exquisitè examinans: sed hoc solum dicebat emptori: Est mendicorum & egenorum: da iustum precium, vt simul quoque aliquam tibi afferas mercedem emens, & effectus iustus dominus. Hac autem dicebat, non quod vellet multiplicatum accipere precium: sed in hoc quoque habens zelum pietatis, & ei qui emebat, mercedem concilians. Non enim tantam curam gerebat venditionis, quantum curabat, vt rectè & ex virtute nil possideret. Cumque omnia in aurum redegisset, illa ea per se dabat, non solum præbens, sed alia etiam officia adhibens: in omnem custodiam ingrediens, & quemlibet qui in vinculis erat damnatus, consolans: eius qui tortus fuerat, vibices infusionibus curans & vntionibus: quemlibet agrotantem & in lecto decubentem inuisens, & eius curam gerens: compita & vicos obiens, & ijs qui in eis iacebant, manum præbens, dicebat. Ne deliciae sint mihi diuitiarum, quæ ne aquæ quidem gutta dignæ habentur in tempore iudicij. Non fatioris laborem, sed messis diuitias, visione apprehendebat. Et cum ad obolum vsque omnia distribuisset, & nihil sibi reliquisset, se in quadam continebat domuncula, quæ superius habebat tabularum, operans manibus, & quo opus habebat, sibi alimentum suppeditans, conuenienter sententiæ beati Pauli Apostoli, qui dicebat: Otiosus autem non manducet. Christiano verò germanum, & quod impediri non potest, nutrimentum, sit labor suarum manuum.

Vendit omnia sua.

Vide in quos vsus suas expendit facultates.

2. Thess. 3.

Cap. 4. Obserua eius exercitia.

Magno ardet Christi desiderio.

Cap. 5. Oratio eius.

Dan. 7.

Ezech. 34.

Luc. 12.

Hac cum dixisset, precibus deinceps vacabat & orationi, ieiunium quasi carnis quodammodo expers producens. Deinde validissima se assu faciens exercitationi, diem quidem consumebat in lectionibus, noctem autem in psalmis & precibus: pro lecto, solo: pro veste stragula, storea & sacco vtens: breuissimo somno contenta, à phantasia libero & insomnijs. Dicebat enim: Malum est mihi dormire, cum meus inimicus vigilat. Plures verò fundebat lachrymas, quam erat potus quem bibebat: & gemitus ac suspiria erant plura, quam verba. Vincula autem erat tanto Domini desiderio, vt existimaret ipsa dum genua flecteret, & in nudam terram ligeret oculos, se pedes tenere Seruatoris: & genibus labra admouens, illius genua osculari: & capillos pandens, se puluerem qui inerat, excutere. Horum verò cogitatio ei fontes mouebat lachrymarum. Tanto autem studio contendebat ad Christum, vt vellet resolui, & esse cum Domino. Quoniam autem nolebat se ipsam occidere, & rursus properabat ad caelestia, quid facit? Ieiunio corpus paulatim consumebat, multum de vita suffurans abstinentia.

Manu autem pectus pulsans, orabat, dicens: Domine Deus omnipotens, pater vni-geniti tui filij Iesu Christi, Domini & Dei & Seruatoris nostri, qui sedes in throno gloriæ, cui assistunt mille millia Archangelorum ministrantium, & decies mille millia seruentium tuo nutui, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates: qui laudant Cherubim, & glorificant Seraphim, ter sanctum hymnum sine fine dicentes: qui spiritus, qui non obediunt, in tartari profundum condemnasti: qui draconem qui defecit, alligasti catenis, qui proprio suo reti eum implicasti, qui eius sedem in terram deiecisti, qui à caelestibus mysterijs eum exterminasti, qui à beata vita cum alienasti, qui insolentem eius exultationem depressisti & abiiecisti, qui de eius pompa per ignominiam Crucis triumphasti, qui ex impolluto tuo sinu Deum verbum, qui est ante secula, & seruator animarum nostrarum, ex spiritu sancto & Maria virgine natum, ad nos misisti: qui id quod errabat, per ipsum conuertisti: & quod erat imbecillum, confirmasti: & quod contritum, curasti: te in uoco ego humilis & peccatrix ancilla tua ex toto corde meo, qui nouisti quæ erant in corde vniuscuiusque: qui ignem, qui iactus erat in mundum ab vnigenito tuo filio, & in corde meo accendisti: qui fidei, quæ in me est, scintillam in lampadem eius, quæ est erga te, dilectionis mutasti: ad sis mihi indigna, & serua me, quoniam te desidero, & te quero, & te sequor totis meis viribus. Domine, suscipe precreationem meam, quam offero tibi corde contrito & spiritu humili: propter quæ, ô Domine Iesu Christe, fuisti in crucem actus, propter quam colaphis cæsus, propter quam acetum & fel bibisti, & tertio die surrexisti, & in caelos ascendisti, & sedisti à dextris patris: ne me de decore affeceris, ne me à tuarum ancillarum numero reieceris: sed dignare me fieri

fieri perfectam Christianam, & consummari in signaculo sanctæ Crucis tuæ: imperti
me tua passione, voluntatem tuam in me operans, vt digna reddar, quæ appaream
ante tuum tribunal. Tu me tuam conferua: confige à timore tuo carnes meas. à iudi- Pfal. 118.
cis enim tuis timui. Auerte oculos meos, nè videant vanitatē: sed potiùs eos ape-
ri, rogo te, & considerabo mirabilia de lege tua. In te proiecta sum ab vtero ma- Pfal. 26.
tris mea. Tu es Deus meus: pater meus, & mater mea dereliquerunt me. Tu sus-
cepisti me Domine. Dirige gressus meos, nè dedecore afficiar ancilla tua: sed fac Pfal. 37:
mecum signum in bonum, & imple desiderium meum. Quoniam ante te est
omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Adiua me,
& non inueniatur macula in ancilla tua. Tibi enim me ipsam offero per aram Dan. 3:
confessionis & humilitatis meæ, tanquam in holocaustis arietum & taurorum,
nempe eorum, qui priùs decertarunt propter nomen tuum: & in denis millibus
agnorum pinguium, qui secuti sunt agnum tuum immaculatum: Per quem tibi,
& cum quo tibi, cum spiritu sancto, gloria & honor & potentia in secula seculo-
rum, Amen.

Postquam autem precata esset, surrexit, & totum corpus suum cruce signauit. Cap. 6.
Hæc videns maculosus draco, non tulit puellæ angelicam & cælestem vitam, vi- Totum cor-
pus suū cõ-
signat Cru-
ce.
dens eam iam spiritu in celis habitantem, & ad passionem martyrij toto animo
accensam: sed in eam stridebat dentibus, & eius cellam mouere assiduè cogitabat,
& vt eam euertere, furebat: sed videns eam signo crucis vndique munitam, pla- Vide vim
S. Crucis.
gis quæ sub obtutum non cadebant, pulsatus, refugiebat, eique torporis & desidia
morbum immittebat. Illa autem intensa & perpetua oratione, perinde ac septa
palaestra, eius statim infringebat insidias. Rursus verò dicebat veritatis inimicus:
Heu quid mihi accidit infelici? Qui Angelos è superis detraxi, & gigantes subieci,
nunc illudor à pueris & puellis. Morte enim tanquam vita letantes, & per ipsam
coronati currentes ad cælos, decertorè mihi fecerunt mundum inhabitabilem. Me
confolabatur sanguis martyrum, qui interimebantur: sed fides eorum decertatio-
nis, & eorum quæ geruntur prædicatio, transmutauit integras ciuitates & gentes.
Tempora diruuntur, conticescunt oracula, abolita sunt mysteria, torpescunt mystæ,
qui priùs exultabant: ad meum, vt videretur, exitiū Crucem fixerunt. Iam mihi præ-
figit animus futurum, vt regia mea planè dissoluatur. Nam qui sunt in tormentis
hilaris, & in sepulcris terribiles, vrunt, flagellant, & me vndique persequuntur: &
quod à me fuerat excogitatum, euasit accessio maioris supplicij. Inueni tamē quid
agam. Protinus ergò tale quid in eam excogitat, existimans se sua inuidia ac mali-
gnitate, eius, quæ extollebatur, gloriam obscuraturum: Vt cum essent viles & ab- Eccediabo-
li aduersus
sanctā Any-
siam machi-
nationes.
iecta persona, quæ eam interimerent, vilem quoquē & abiectam videretur efficere
eius decertationem: & quod nec scriptis mandata essent, & careret forma iudi-
ciorum, obliterarentur etiam trophæa encomiorum. Non intelligens malignus,
apud Deum magis opus esse bono proposito, quàm verbis: atque ad eò in eam inci-
tat eos, qui tunc rerum potiebantur.

Maximianus itaque, cum magnam occidisset multitudinem, per se quidē interfi- Cap. 7.
ciendo satiat, & non secus atquē immanes fera, quæ homines deuorant, præ car- Maximia-
ni immanis
crudelitas.
nium multitudine nauseans & caligans, speciem parentis præ se tulit, dicens indig-
nos esse Christianos, qui occidantur ante oculos Imperatoris. Cur enim præbeam
occasionem, vt scriptis mandetur eorum supplicia, & eorum instrua scriptores,
qui ea ad perpetuam transmittunt memoriam, & eos, qui eodem morbo laborant,
ad eandem fidem deducam? Cur non instar pecudum eos trado ijs, qui debent oc-
cidere, simul & sceleratos dijsque inimicos exterminans, & efficiens, vt mortis eo-
rum memoria mandetur silentio? Hæc cum dixisset, proponit edicta, quæ iubebat, Vide man-
darum pla-
cè barbari.
Pfal. 43.
vt liceret volenti sine periculo occidere quemlibet Christianum. Occidebantur
itaque innumerabiles, & propheticum implebatur elogium, quod dicit: Propter
te morte afficimur toto die: reputati sumus tanquam oues occisionis. Tūc autem
cogitatio venit in mentem Anysia, vt iret ad Dominicum. Id autem erat Angelus,
qui eam vocabat ad passionem martyrij.

Cum quæ ingrederetur portam Casandrioticam, excitatus est tumultus in popu- Cap. 8.
lo. Deinde cum eam vidisset quidā ex satellitibus Imperatoris, & esset ab eius sauci-
atus pulchritudine, vel ab ipso potiùs diabolo incitatus, ei factus obuiam, Sta, in-
quit, & dic, quò vadis. Illa autem videns eius insolentiam & immoderationem,
Ffff 4 & men-

Eccē Chri-
stianorum
laudabilem
vsum, signā
di se sanctā
Crucis si-
gno.

& mente agitans tentationem, digito fecit in fronte signum Crucis. Ille verò plā-
nē fera, & quavis fera sauior, non reueritus est generosum & decorum silentium:
sed se cōrumelia affectum & despectum arbitratus, cum eam apprehendisset, cum
voce aspera eam agrestius interrogabat, quēnā esset, & quō proficisceretur. Agna
autem Christi, volens non solum deuitare cōspectum, voluit eum breui respon-
so superare: Sum Christi ancilla, & vado ad Dominicum. Ille autem insolens imp-
pulsus ab eo, qui in ipso habitabat, demone, dixit: Sed nō finam te illuc proficisci:
sed te adducam ad dijs libandum. Solem enim hodiē colimus: & simul hoc dicēs,
velum traxit, volens eius vultum detegere. Illa autem generosē & fortiter resistēs,
& in eius faciem inspirans, dixit, Incepabit te Christus Iesus, diabole. Ille verò illa
sufflacione & nomine Christi motus ad irā, quē cohiberi non poterat, stricto quem
ferebat gladio, eius latus eo transfegit. Quā statim cum tremore & palpitatione
membrorum in terram cadens, eam sancto sanguine reddidit purpuream. Quo-
quot autem adstabant, eam circundantes, primū quidem eam deplorabant, mi-
serti eius etatis, & tale quid posse sibi accidere, cogitantes. Deindē apud, mi-
serti eius etatis, & tale quid posse sibi accidere, cogitantes. Deindē apud, mi-
serantem, Imperatorem & impium eius decretum vituperantes. Venerandas autem
& sanctas sanctā reliquias, qui harum rerum studio tenebātur, viri pij Christiani, &
qui in sanctos zelo erant incitati, cum sustulissent, & iusta eis, vt par erat, fecissent,
deposuerunt circiter duobus stadijs a porta Casandriotica, a sinistra viā publice
domum oratoriam ei edificantes.

S. Anyfia a
petulanti
nebulone
interficatur.

Basilica ei
extruitur.

Hac autem sustinuit sancta, imperante Maximiano: in nos verò regnante in in-
finita secula Christo Iesu Domino nostro: Cum quo patri cum sancto spiritu hon-
or & potentia, nunc & semper, & in secula seculorum Amen.

MARTYRIVM SS. SABINI EPISCOPI, EXPER-
RANTII ET MARCELLI DIACONORVM, &c.
vt in Martyrologio Bedæ habetur, itemq. Adonis.

Decemb. 30

PVD Spoletum passio S. Sabini Episcopi, Exuperantij
& Marcelli diaconorum, & Venustiani cum vxore & fi-
lijs sub Maximiano Augusto. Qui B. Sabinus cum esset
in omnibus diuinis instructionibus clarus, & sermone
eloquētissimus, tentus est a Præsidi Tusciz Venustiano,
cum duobus diaconibus Exuperantio & Marcello, &
multis clericis. Cui Venustianus deum suum Iouem,
quem habebat in cubiculo ex lapide mirre formatum, in
vestimentis aureis ad adorandum obtulit. Quem B. Sa-
binus in manibus acceptum, facta oratione continuo
illisit in pavimentum, & confregit. Quod factum videns
Venustianus, cum furore iussit, vt præciderēt ei manus, & in conspectu eius Mar-
cellum & Exuperantium eculco suspendi, ac fustibus macerari, vnguisque radi-
latera eorum, & ignem supponi. Hoc factō, in confessione Domini spiritū emise-
runt. Quorum corpora iussit iactari in fluuium, Sabinum verò Episcopum in car-
cerem retrudi.

S. Sabinus
confringit
Iouis simu-
lacrum.

SS. Marcel-
lus & Exu-
perantius
reddunt spi-
ritum.
* tertio

S. Sabinus
cæcū sanat.
* decem

Venustianus
credit.

Occiditur
cum suis.

Audientes hoc quidam piscator & presbyter, collegerunt corpora sanctorum,
& sepeliērunt iuxta viam * pridie Calendas Ianuarij. Serena verò Christianissima
vidua, curam habens S. Sabini Episcopi, adduxit ad eum in carcerem nepotē suum
Priscianum, qui erat cæcus. Tum S. Sabinus truncas manus super oculos eius po-
suit, & in fide Christi, oratione facta, illuminauit. Videntes autem, qui in custodia
erant, miserunt se ad pedes eius, numero * vndecim, & baptizati sunt. Quod cum
nunciatum esset Venustiano præsidi, (indoluerant enim ei oculi, & præ dolore ne-
que cibum, neque potum, neque somnum capere poterat) misit vxorem suam, &
duos filios, vt adducerent beatum Sabinum ad domum eius de carcere. Adductus
itaque, prostravit se ad pedes eius Venustianus cum fletu, vxorq. eius & filij agen-
tes poenitentiam, & rogantes se baptizari. Mox baptizatus vt de pelui leuatus est,
nullum dolorem oculorum sensit.

Nunciatum est autem hoc Maximiano: qui iratus, præcepit Sabinū damnari, &
ipsum Venustianum capite truncari. Veniens autē Lucius tribunus, sine auditione
beatum

SURIU

q. ber-
tobor
RVIII
5

beatum Venustianum cum vxore & filijs necauit in ciuitate * Affinare: sanctum vero Sabinum adduxit in ciuitatem Spoletum, & tandiū præcepit cædi, donèc deficeret. Cuius corpus collegit venerabilis Serena, quæ iam manus eius in dolio vitreo cum aromatibus condiderat, & infra domum suam posuerat, & sepeliuit eum à ciuitate Spoletana milliario plùs minùs vno, seprimo Idus Decembris. Festiuitas tamen eius, & suprà nominatorum martyrum, tertio Calendas Ianuarij agitur.

ITEM DE EODEM SANCTO SABINO IN SIGNE MIRACVLVM, VT HABETVR IN PAVLI

Diaconi, de gestis Longobardorum libro quarto, cap. quinto.

Equenti anno quàm Theodebertus Francorum Rex, cum Clothario patru ele suo bellum gerens, eius exercitum vehementer affixit: Ariulphus Dux, qui Faroaldo apud Spoletū successerat, moritur. Hic Ariulphus cum bellum cõtra Romanos in Camerino gessisset, victoriamque patrasset, requirere à suis hominibus cepit, quisnam vir ille fuisset quem in prælio quod gesserat, tam strenuè pugnantem vidisset. Cui cum sui responderent, se illic nullum fortius bellantem, quàm Ducem ipsum vidisse, ille ait: Certè multò per omnia me meliorem ibi alium vidi: qui quoties me aduersè partis aliquis percutere voluit, me semper suo clypeo protexit. Cumque Dux ipse prope Spoletum, vbi basilica beati martyris Sabini Episcopi sita est, in qua eiusdem venerabile corpus quiescit, aduenisset, interrogauit cuius illa tam ampla domus esset. Responditque est ei à viris fidelibus, Sabinum ibi martyrem quiescere: quem Christiani quoties in bello contra hostes irent, præsidium haberent, ac eum propterea in suum auxilium vocarent. Ariulphus verò cum adhuc esset gentilis, ita respondit: Et potest fieri vt homo mortuus aliquod viuentibus auxilium præstet? Qui cum hoc dixisset, equo desiliens, eandem basilicam conspecturus intrauit. Tunc alijs orantibus, ipse picturas eiusdem basilicæ mirari cepit. Qui cum figuram beati martyris Sabini depictam conspexisset, mox cum iuramento affirmauit, talem omninò eum virum qui se in bello protexerat, formam, habitumque habuisse. Tuncque intellectum est, beatum martyrem Sabinum eidem in prælio adiutorium contulisse.

Hec continetur in libro 3. Gregorij Papæ.

S. Sabinus Ariulpho Duci prælianti opem fert.

S. Sabinus Christianis in bello præsidium.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI SYLVESTRII, PAPAE ROMANI, AVTHORE SIMEONE

Metaphrasæ: vt habetur 5. Tomo Aloysij. Nos capita margini adiecimus.

VENERANDI quidem, & qui Deum viderunt Apostoli, omnem orbem terræ obeuntes, in hominum animis salutarem seminârunt prædicationem, & multos traduxerunt ab errore ad Dei cognitionem: sed nondum liberè & fidenter se gerebat pietas, donèc insignis Imperator, & vel ipsis equiparandus Apostolis, Cõstantinus ille Magnus, Dei prouidentia ex agresti olea infereretur in lætiam. Qui autem ab infidelitate eum traduxit ad fidem, is iurè iudicetur esse causa, vt se liberè gerat pietas, & omnes ferè se submiserint diuinæ prædicationi. Is est autem diuinus Syluester, cui vel hoc solum suffecerit ad eius laudes celebrandas. Ei autem est vniuersa vita & laudabilis & Deo grata, & quæ ijs, qui virum volunt laudare, præbet amplam encomij materiã. Et ijs quidem, qui sunt amantes virtutis, laus illius lætitiã adferet & vtilitatem. Nam iuuabuntur quidem, qui ab illius vita incitati fuerint ad imitationem bonorum illius operum. Conuenienter autem ei, quod dicit sapientissimus Solomon, etiam lætabuntur. Cùm laudatur iustus, inquit ille, lætabitur multi populi. Sunt ergò diuini huius patris res narrandæ & laudandæ pro viribus.

Decemb. 31. Cap. 1.

Constantinus magnus à S. Syluestro conuersus.

Atque